



Coevorden, 6 februari 2020

## OPEN BRIEF

### Aan bestuur Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie Van Accountants (NBA)

*Gerard Bottemanne van Onderzoeksbureau GBNEED is van mening dat de NBA tekortschiet in haar ondersteunende rol op het gebied van ICT ontwikkeling aan de mkb-accountant. Op vragen (per email) geeft de NBA lang niet altijd antwoord, vandaar deze open brief.*

#### Ter inleiding

Allereerst enkele alinea's uit het "[Meerjaren projectplan Commissie MKB](#)" dat door de NBA in **maart 2017** is uitgegeven.

*"Ondersteuning van de positie en het functioneren van de leden die werkzaam zijn als MKB accountant is een strategisch doel van de NBA. De NBA wil de MKB accountant een baken bieden in de wirwar van scenario's, visies, meningen en ontwikkelingen. En de accountant waar nodig hierbij ondersteunen.*

*Het vloeit voort uit de wettelijke taak van de NBA om de kwaliteit van de beroepsuitoefening te bevorderen en te bewaken en de collectieve belangen te behartigen.*

*In dit plan worden de ontwikkelingen in het mkb beschreven. Per ontwikkeling wordt aangegeven wat dit voor de MKB accountant betekent. Tot slot wordt aangegeven wat de MKB accountant van de NBA mag verwachten.*

*Digitalisering zorgt voor een betere kwaliteit van planning, beheer, controle en facturering. Elektronisch factureren is daarbij een wezenlijk onderdeel. Standaardisatie is een belangrijke voorwaarde voor kostenbesparing.*

*De ontwikkelingen op softwaregebied zijn op een punt gekomen dat de 'innovatievere' kantoren deze op grote schaal hebben geïmplementeerd. Enkele voorbeelden zijn SBR, RGS, UBL (elektronisch factureren), data-analyse-tools, cloudtoepassingen, hulp bij cybercrime, etc. Een deel van de mkb accountantskantoren loopt achter bij deze ontwikkeling en moet de (noodzakelijke) slag nog maken. Leden verwachten hierbij van de NBA ondersteuning."*

Termen als robotisering, dashboarding, privacy (datalekken), cybercrime, real time dataverwerking en informatie en tussentijdse analyses, passeren de revue in het meerjaren projectplan.

Dat klinkt best goed. Maar dan hebben we het over een projectplan uit **maart 2017** en we leven inmiddels in 2020. Wat is er eigenlijk van die plannen terecht gekomen? Verderop in deze brief een beschouwing.

Ondertussen roept de NBA haar mkb-accountants op meer uit hun comfort-zone te komen. "Ze moeten meer initiatief tonen", zo staat in onderstaand artikel.

19 juni 2019 (door Accountancy Vanmorgen)

[NBA: ICT-gebruik MKB-accountants geeft reden tot zorg](#)

*"De resultaten uit het onderzoek tonen volgens de NBA aan dat extra inspanningen nodig zijn om zowel de accountantskantoren, als de ondernemers in het MKB die ze ondersteunen, sneller vertrouwd te maken met nieuwe technologie. Hierbij is wat de beroepsvereniging betreft zowel de MKB-accountant zelf als de beroepsvereniging aan zet. 'De mkb-accountants zullen meer uit hun comfort-zone moeten komen, leren van kantoren die al verder zijn, meer initiatief tonen en durven*



*experimenteren.”*

Bovenstaande doet vermoeden dat de NBA afgelopen jaren zelf alle zeilen heeft bijgezet om de mkb-accountant zo optimaal mogelijk te ondersteunen als het gaat om nieuwe technologie, waaronder de NBA verstaat RGS, SBR en elektronisch factureren. Maar is dat ook zo?

### De praktijk

De praktijk wijst het volgende uit over bovenstaande. Geordend naar 5 ICT gerelateerde onderwerpen die de NBA zelf noemt in haar meer jaren projectplan van maart 2017, te weten:

1. RGS;
2. SBR;
3. Elektronisch factureren;
4. Blockchain;
5. Data-analyse

#### **1. RGS**

RGS staat voor ReferentieGrootboekSchema en is sinds februari 2015 onderdeel van het Standard Business Reporting programma (SBR). De organisatie rondom RGS is opgebouwd uit 1) Expertgroep RGS, 2) Beheergroep RGS, 3) Taskforce Implementatie en 4) Secretariaat RGS.

De NBA heeft zowel de Voorzitter Expertgroep RGS als de Voorzitter Beheergroep RGS ingevuld. Vanuit die optiek is de NBA nauw betrokken bij RGS en mag verondersteld worden dat zij van de hoed en de rand weet als het gaat om RGS.

- In het Meer jaren projectplan Commissie MKB van NBA (**Maart 2017**) staat het volgende: *“De NBA informeert haar leden over de laatste ontwikkelingen op bv. het gebied van SBR en RGS, zodat MKB accountants altijd beschikken over de laatste informatie om hun klanten te bedienen. De NBA werkt, onder meer met het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek), aan de mogelijkheid branche-informatie goed toegankelijk te maken voor de accountant. Aangeleverde informatie via RGS leidt tot benchmarkgegevens voor de accountant en zijn klant. Wanneer dit systeem goed functioneert, stimuleert de NBA het gebruik van RGS onder zijn leden”.*

In het jaarverslag “MKB activiteiten 2017”, uitgebracht in februari 2018 staat ook nog het volgende:

*“De NBA is nauw betrokken bij de ontwikkeling van RGS. RGS maakt administreren eenduidiger en efficiënter. Door het eenmalig koppelen van de administratie aan RGS kan eenvoudiger worden gerapporteerd aan instanties, zoals Belastingdienst, Kamer van Koophandel, CBS en banken. Bovendien geeft RGS de ondernemer en de accountant in de toekomst gelegenheid te benchmarken.”*

18 december 2019 (ruim 2,5 jaar later) is aan de NBA gevraagd of bovenstaande systeem inmiddels goed functioneert met een toelichting over de activiteiten die de NBA afgelopen 3 jaar heeft uitgevoerd in het kader van bovenstaande systeem. En om welke gegevens het precies gaat en wat de status is en eventueel verdere planning.

*Tot heden (1 februari 2020) heeft de NBA niet gereageerd.*



- 15 juli 2019 is aan de NBA het verzoek gedaan RGS formeel goed te keuren. In die zin dat sprake is van een betrouwbaar schema in relatie tot de financiële grootboekadministratie en (externe) financiële rapportages. Kortom “Een stempel van de NBA wat betreft de juistheid en volledigheid van RGS”.

Ter toelichting:

Het gaat nadrukkelijk om de betrouwbaarheid van het huidige schema. Zitten er fouten in of ontbreken er basale zaken. Is juist omgegaan met extensies en branche specifieke zaken. En hoe verhoudt RGS niveau 5 (mutaties) zich ten opzichte van het grootboek. Zit dat allemaal logisch in elkaar. En kloppen bijvoorbeeld de opgenomen omslagcodes. Zodat in elk geval de basis in orde is om mee verder te gaan. Bron: [RGS Niet Ready: openstaande punten](#).

Reactie vanuit het NBA: *“Ik kom er tweede helft augustus op terug”*.

*Tot heden (1 februari 2020) heeft de NBA niet gereageerd.*

*Of werd bedoeld tweede helft augustus 2020 of nog een later jaar?*

Je kunt je ook afvragen welke ervaring de NBA zelf heeft opgedaan met RGS. Heeft de NBA bijvoorbeeld haar (grootboek)rekeningschema zelf al gekoppeld aan RGS en welke voordelen hebben ze daardoor aantoonbaar bereikt? Wie het weet mag het zeggen.

## 2. SBR

SBR kent een lange geschiedenis die terug gaat tot ongeveer 2004. Eerder onder de noemers XBRL en NTP. SBR wordt verplicht gebruikt voor de aangiftes (IB, VPB, BTW en ICP-opgave) richting Belastingdienst en de publicatiestukken richting Kamer van Koophandel. Het oorspronkelijke doel van SBR, lastenvermindering voor ondernemers, is nimmer bereikt. De NBA noemt SBR nog steeds als innovatieve ontwikkeling, maar zonder duidelijke onderbouwing daarvoor.

- In het Meer jaren projectplan Commissie MKB van NBA (Maart 2017) staat het volgende: *“De NBA overlegt met intermediairs (zoals de Kamer van Koophandel, individuele banken, Financieringslink (FINK), e.d.) en met overkoepelende instanties (Financiële Rapportages Coöperatief (FRC), Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), MKB Nederland, VNO-NCW) om de rol van de accountant in het digitaliseringsproces te benadrukken. Maar ook met de overheid wordt nauw samengewerkt binnen SBR Beraad, SBR Platform en werkgroepen, zodat er voor accountants werkbare situaties ontstaan.”*

*De vraag is nu wat de NBA voor de MKB-accountant (in de samenstelpraktijk) allemaal heeft bereikt met SBR de afgelopen 3 jaar op basis van haar Meer jaren projectplan Commissie MKB uit 2017?*

## 3. Elektronisch factureren

Elektronisch factureren (uitgaand) en elektronische factuurverwerking (inkomend) is inmiddels ook al weer zo'n tien jaar aan de gang. Met standards als UBL en PEPPOL.

*“Digitalisering zorgt voor een betere kwaliteit van planning, beheer, controle en facturering. Elektronisch factureren is daarbij een wezenlijk onderdeel. Standaardisatie is een belangrijke voorwaarde voor kostenbesparing.”* staat in het Meer jaren projectplan Commissie MKB van NBA (Maart 2017).



Als het gaat om kostenbesparing mag je verwachten dat de NBA niet alleen haar leden optimale voorlichting geeft over E-factoreren, maar dat ook al jaren geleden heeft doorgevoerd in haar eigen administratie, zowel uitgaand als inkomend. En de daarmee behaalde kostenbesparing terug heeft laten vloeien naar haar leden. De praktijk leert ons echter het volgende:

- Al in **2015** is aan de NBA gevraagd wanneer zij elektronisch factureren (op basis van UBL) zelf invoert.

1 februari **2016** door Accountancy Vanmorgen

[NBA-leden moeten nog even wachten op factuur in UBL](#)

*“Van de drie beroeps- en brancheverenigingen in de accountancy- en administratiesector stuurt alleen de NBA nog geen factuur in UBL naar haar leden.”*

De NBA heeft, op onze vraag daarover, het volgende laten weten begin 2016:

*“Wat betreft de uitgaande facturen in UBL-formaat, zoals de prolongatie van de contributie, staat dit bij implementatie van de volgende release van het ERP pakket op de planning.”*

*Ondertussen werd het 2017 en 2018.*

*Eind 2018 hebben we nog maar eens navraag gedaan bij de NBA. En dat leidde 20 december 2018 tot de volgende reactie:*

*“Dank voor uw laatste e-mail. Graag praat ik u bij over de status van ons project.*

*In de eerste plaats: wij zijn natuurlijk voorstander van de invoering van UBL-systematiek in onze facturatiestromen. En dat betekent: we gaan die ook invoeren. In de update die wij hebben uitgevoerd in 2017 zou volgens de leverancier deze applicatie al zitten, maar tot onze teleurstelling was dat niet het geval. Wij onderzoeken nu hoe wij dit oplossen. Wij hebben daarbij aangegeven dat zorgvuldigheid voorop moet staan, dat mag immers van de NBA verwacht worden. Dat betekent dat wij een uitgebreid onderzoek uitvoeren naar alle alternatieven, deze tegen elkaar afwegen vooraleer wij een keuze maken. Liever iets later en goed dan te snel en met kinderziektes. Die beleidsbeslissing leidt er toe dat wij nu nog niet klaar zijn met ons onderzoek en dat ik u nu niet exact kan melden wanneer wij overgaan. Ik zeg u wel dat ons is meegegeven dat wij niet langer moeten wachten dan noodzakelijk, zodra we er uit zijn volgt actie. Wij zullen, zodra daar aanleiding is, hierover met onze leden via de gebruikelijke kanalen communiceren”.*

*En toen werd het 2019 en 2020.*

*Maar tot de dag van vandaag stuurt de NBA nog steeds geen elektronische facturen aan haar leden.*

- Welke voorlichting heeft de NBA afgelopen paar jaar aan haar leden gegeven over elektronisch factureren? Heeft zij bijvoorbeeld haar leden uitgebreid geïnformeerd over de nieuwe Europese standaard EN 16931 die sinds het voorjaar van 2019 van kracht is? En wat betekent elektronisch factureren voor audit activiteiten door de (mkb-)accountant?

Onderzoeksbureau GBNED heeft in de zomer van 2019 zelf het initiatief genomen om het rapport [“Elektronisch factureren en auditfuncties”](#) samen te stellen.



Op 7 juli 2019 is daartoe aan de NBA de volgende vraag voorgelegd:

*“Is er vanuit de NBA informatie c.q. documentatie over auditfuncties in relatie tot elektronisch factureren (zowel voor controle- als samenstelpraktijk)? Zo ja, dan zou ik daar graag een verwijzing naar ontvangen om deze ook op te nemen in een nieuwe uitgave Elektronisch factureren en de auditfunctie, die 1 september 2019 verschijnt.”*

Op 12 juli 2019 is aanvullend het volgende verzoek gezonden aan de NBA:

*“In aansluiting op mijn eerdere mail doe ik jullie (vertrouwelijk en onder embargo) het eerste concept van het rapport “Elektronisch factureren en de auditfunctie” toekomen. Input om dit rapport verder te verbeteren is meer dan welkom. Want natuurlijk weet ik lang niet alles en auditing is ook niet echt mijn vakgebied. Mochten jullie een of meer specialisten kennen om het rapport aan voor te leggen dan houd ik me ook aanbevolen. Wellicht kan ik met dit rapport iets bijdragen aan de kennis rondom elektronisch factureren door accountants. Doe er jullie voordeel mee. Jullie reactie graag tegemoet ziend.”*

Betreffende uitgave “[Elektronisch factureren en auditfuncties](#)” is inmiddels verschenen op 24 augustus 2019.

*De NBA heeft nimmer gereageerd op bovenstaande verzoeken.*

#### **4. Blockchain**

In het Meer jaren projectplan Commissie MKB van NBA (Maart 2017) staat het volgende:

*“Er komen nieuwe ontwikkelingen aan, die grote invloed zullen hebben op ondernemers. Ook in het mkb. Veel ontwikkelingen zitten nu nog in de fase van weinig concreet, hoge verwachtingen, grote verhalen. De ene ontwikkeling zal sneller gaan dan de andere en niet alle nieuwe mogelijkheden zullen de eindstreep halen. Maar de ontwikkelingen die dat wel doen, zullen een disruptieve werking hebben. Blockchain en IBM Watson zijn slechts twee voorbeelden.*

*Blockchain vormt deels een bedreiging voor de gevestigde orde. Denk hierbij aan accountants, banken en notarissen. Naast de afhandeling en registratie van transacties wordt gewerkt aan het maken van tekstuele analyses op basis van deze cijferregistratie. Maar blockchain biedt natuurlijk ook enorme kansen.*

*De NBA vindt het belangrijk dat leden op de hoogte blijven van de (toekomstige) praktische toepassingen van de nieuwste technologie. Daarom start de NBA een project om de ontwikkelingen op het gebied van blockchain voor het mkb te monitoren en de leden hierover te informeren.”*

De NBA heeft Blockchain duidelijk op haar netvlies staan. “Deels een bedreiging voor de gevestigde orde. Denk hierbij aan accountants, banken en notarissen”. Een uitspraak die je niet zomaar even vluchtig doet lijkt ons. Maar een concrete onderbouwing is niet terug te vinden.

- Hoe staat het met het project van de NBA om de ontwikkelingen op het gebied van blockchain voor het mkb te monitoren en de leden hierover te informeren?

In het “[Jaarverslag MKB activiteiten 2017](#)”, uitgebracht in februari 2018 staat het volgende:

*“In opdracht van de NBA is onderzoek gedaan naar de impact van blockchaintechnologie in de samenstelwerkzaamheden van de MKBaccountant. De blockchaintechnologie wordt op dit moment als één van de belangrijkste technologische ontwikkelingen beschouwd. De conclusie van het onderzoek is dat blockchain op dit moment geen toegevoegde waarde heeft voor de*



*samenstellwerkzaamheden. Dit verandert als de klant de blockchaintechnologie implementeert. Wel adviseren de onderzoekers de NBA alert te blijven op dit onderwerp”.*

Er wordt door de NBA niet verwezen naar het onderzoek zelf en de resultaten daarvan. Blijft de vraag wat in het kader van het genoemde project door de NBA is onderzocht, met welke resultaten en met welk advies naar de leden toe.

## 5. Data-analyse

Data-analyse is ook zo'n term die al vele jaren in relatie tot ICT innovatie wordt genoemd door de NBA. Begrippen als predictive- en prescriptive analytics worden gebezigd. Hoewel we data analyse in relatie tot robotic accounting, zoals wij zelf noemen “*Robotic Audit Automation*”, dan weer niet tegenkomen.

- In de zomer van 2018 verscheen de “CONCEPT NBA-handreiking Data-analyse bij de controle: uitdagingen en vooral kansen” (11 juli 2018). Met een consultatieperiode die liep tot 18 september 2018, 09.00 uur.

Vanuit GBNED hebben we graag gehoor gegeven aan de oproep van de NBA om te reageren op deze handreiking. Na de handreiking gedetailleerd te hebben doorgenomen hebben we maandag 16 juli 2018 12:53 uur onze [opmerkingen en verbeter suggesties](#) doorgegeven aan de NBA met in een begeleidende e-mail onder meer het volgende advies:

*“In zijn algemeenheid valt het mij wel op dat er weinig aandacht is voor de huidige stand van zaken op het gebied van ICT en accounting/accountancy in het document. En er wordt veel stilgestaan bij de groothandel. Zo mis ik enig voorbeeld als het bijvoorbeeld gaat om webwinkels, elektronisch factureren, elektronische factuurverwerking, PSD2 (met name XS2A), Instant Payments, SBR/XBRL en natuurlijk API's (de ontwikkeling van dit moment!). Ook de aandacht voor SAAS en cloud in het algemeen kom ik (te) weinig tegen. En bij een begrip als Single Sign-on wordt alleen stilgestaan bij applicaties op één server. Terwijl SSO juist in de belangstelling is gekomen bij toegang door meerdere cloudapplicaties te gebruiken. Mag wat mij betreft een tandje moderner en uitgebreider en minder algemeen en globaal. Mijn integrale reacties (en dus niet een enkele) mogen altijd openbaar gemaakt worden.”*

Drie dagen later kregen we de volgende reactie van de NBA:

*“Hartelijke dank voor uw reactie op de consultatie van de NBA-handreiking over Data-analyse. Wij nemen het commentaar mee in de verdere verwerking van het document. Mochten wij nog vragen hierover hebben dan zullen we contact met u opnemen. Zodra de consultatietermijn verstreken is zullen alle reacties op de website geplaatst worden: <https://www.nba.nl/wet-en-regelgeving/consultaties>”.*

Snel en bemoedigend vonden we op dat moment. Maar dat bleek valse hoop zal hierna blijken.

Op 5 juni 2019 (dit is geen typefout – bijna een jaar later) kregen we wederom een reactie van de NBA met onder meer het volgende:

*“Afgelopen periode heeft NBA-werkgroep data-analyse alle consultatiereacties beoordeeld en*



zo nodig verwerkt in de handreiking. Veel van de consultatiereacties hadden betrekking op het ontbreken van een aantal ontwikkelingen of inzichten in de handreiking. NBA-werkgroep data-analyse wil het dynamische karakter van het onderwerp data-analyse benadrukken. De handreiking is opgezet als een 'levend document', wat inhoudt dat het document regelmatig geactualiseerd zal worden met recente ontwikkelingen en inzichten. Dit is verwoord in hoofdstuk 2 van de handreiking. In deze eerste versie van de handreiking ligt de nadruk op het 'toepassen van data-analyse: beginnen bij het begin', zodat deze versie ook voor 'beginners' goed leesbaar is. **In latere versies van de handreiking kunnen de voorgestelde ontwikkelingen of inzichten alsnog meegenomen worden.** Op 4 juni jl. heeft het Bestuur van de NBA de handreiking na consultatie goedgekeurd. De eerste versie van de handreiking wordt binnenkort gepubliceerd op de NBA-website. NBA-werkgroep data-analyse is inmiddels gestart met de volgende versie van de handreiking. **In dat kader wil de werkgroep dit najaar graag met u in gesprek om over uw ideeën en standpunten inzake data-analyse van gedachten te wisselen. We zullen in het najaar contact opnemen voor het maken van een afspraak**".

Medio 2019 verscheen uiteindelijk de "[NBA-handreiking 1141 Data-analyse bij de controle: uitdagingen en vooral kansen](#)" (18 juni 2019). Inmiddels is het 2020 en een afspraak over onze bevindingen heeft tot heden niet plaatsgevonden.

#### Tot slot

*'De mkb-accountants zullen meer uit hun comfort-zone moeten komen, leren van kantoren die al verder zijn, meer initiatief tonen en durven experimenteren.'* Zo zegt de NBA.

De vraag is wanneer de NBA zelf uit haar comfort-zone komt en initiatief toont.

Gerard Bottemanne van Onderzoeksbureau GBNED is van harte bereid bovenstaande nader te bespreken met het voltallige bestuur van de NBA en desgevraagd een nadere toelichting te geven op bepaalde onderwerpen. Niet achter gesloten deuren, met een open verslaggeving en de aanwezigheid van ook andere geïnteresseerden.

Gerard Bottemanne  
Onderzoeksbureau GBNED  
[www.gbned.nl](http://www.gbned.nl)  
Mobiel 06 10069402  
Email [gerard@gbned.nl](mailto:gerard@gbned.nl)